

NIVELVAIHEEN OPPILAANOHAJAJAN MÄÄRÄAIKAISEN VIRAN PERUSTAMINEN LV
2021-22

84/1.11.110/2021

Hyvinvointilautakunta 19.05.2021 § 67

toimialajohtaja Juha Valta (puhelin 044 4970 400):

Oppivelvollisuuden laajentamisen muutos tuo mukanaan monia uusia velvoitteita myös opetuksen järjestäjälle ja oppilaiden asuinkunnalle. Muutokset ja vastuun laajeneminen koskevat erityisesti ohjausta, opinto-ohjauksen tehostamista, laajentamista, asuinkunnan vastuuta opiskelupaikkaa vaille jääneiden ja opintonsa keskeyttäneiden opiskelijoiden tuesta ja opetuksesta. Oppivelvollisuuslaissa ei määritellä, mikä taho asuinkunnassa vastaa oppivelvollisen ohjauksesta ja valvonnasta. Kukin kunta päättää itse, miten ohjaus ja valvonta kunnassa järjestetään ja mikä taho vastaa asuinkunnalle oppivelvollisuuslaissa säädetyistä ohjaus- ja valvonta-tehtävistä.

Oppivelvollisella on perusopetuksen päättymisen jälkeen velvollisuus hakeutua toisen asteen koulutukseen joko yhteishaussa tai muulla tavoin. Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että sen oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää hakeutumisvelvollisuutensa. Perusopetuksen järjestäjä "saattaen vaihtaa" oppilaat toiselle asteelle. Käytännössä tämä tarkoittaa, että perusopetuksen järjestäjän on seurattava sitä, onko oppivelvollinen hakeutumassa oppivelvollisuuslain edellyttämään koulutukseen, saako oppivelvollinen opiskelupaikan, ottaako hän sen vastaan ja aloittaako oppivelvollinen siellä koulutuksen.

Perusopetuksen järjestäjän vastuulla on ohjata ja valvoa oppivelvollisia perusopetuksen ja yhteishaun aikana. Osana tätä ohjausta perusopetuksen järjestäjä arvioi yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa, mikä koulutus on opiskelijalle sopivin ottaen huomioon erityisen tuen tarpeet. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Sellaisella perusopetuksen oppimäärää suorittavalla oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista oppilaanohjausta. Velvoite tarkoittaa perusopetuksen järjestäjille velvoitetta tarjota tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta sellaisille oppilaille, joilla havaitaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tuen tarvetta vuosiluokilla 8 ja 9.

Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, perusopetuksen järjestäjä jatkaa myös kevätlukukauden koulutyön päätyttyä ohjausta, jotta oppivelvollinen voisi hakea opiskelupaikkaa yhteishaun jatkuvassa haussa. Jos oppivelvollinen

nuori vielä kesän jälkeen on ilman opiskelupaikkaa tai keskeyttää aloittamansa opinnot, ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy perusopetuksen tai koulutuksen järjestäjän ilmoituksen perusteella nuoren asuinkunnalle.

Perusopetuksen päättymisen jälkeen vastuu oppivelvollisuuden suorittamisen ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta on perusopetuksen järjestäjällä siihen asti, kunnes oppivelvollinen aloittaa opinnot perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Kun opiskelija aloittaa toisen asteen koulutuksessa, vastuu opiskelijan ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta siirtyy tälle, esimerkiksi lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastuu siirtyy, kun opiskelija tosiasiallisesti on aloittanut opinnot, pelkkä opiskelupaikan vastaanottaminen ei riitä. Hakeutumisvelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen saa opiskelupaikan ja aloittaa opinnot. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, hakeutumisvelvollisuus jatkuu niin kauan, kunnes koulupaikka löytyy.

Oppivelvollisten opiskelijoiden tilanne tarkistetaan vuosittain päätettävänä tarkistuspäivänä elokuun lopussa. Jos joku perusopetuksen päättävä on jäänyt ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan tästä oppilaan asuinkunnalle, jolloin ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy asuinkunnalle. Asuinkunta on se kunta, jonka alueella oppivelvollinen tosiasiallisesti asuu. Joissain tilanteissa asuinkunta voi olla eri kuin väestötietojärjestelmään merkitty kotikunta, esimerkiksi jos opiskelija asuu tilapäisesti opiskelupaikkakunnalla, joka ei ole hänen kotikuntansa. Jos muuta tietoa asuinkunnasta ei ole, asuinkunnaksi katsotaan väestötietojärjestelmään merkitty kotikunta.

Jos oppivelvollinen jää ilman opiskelupaikkaa tai keskeyttää opintonsa, edellinen koulutuksen järjestäjän tekee ilmoituksen oppivelvollisen asuinkunnalle. Asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollisen asuinkunnalle on tehty oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu ilmoitus vailla opiskelupaikkaa olevasta tai opintonsa keskeyttäneestä oppivelvollisesta.

Asuinkunnan tehtävänä on perusopetuksen järjestäjän tekemän ilmoituksen perusteella selvittää niiden perusopetuksen keväällä päättäneiden nuorten tilanne, jotka vielä syksyllä ovat ilman opiskelupaikkaa. Nuoret saavat ohjausta toisen asteen koulutukseen hakeutumiseksi. Tarvittaessa nuoria ohjataan myös hakeutumaan muiden palveluiden, kuten terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä kuntoutuspalveluiden piiriin. Jos soveltuvaa opiskelupaikkaa ei ohjauksesta ja yhteistyöstä huolimatta löydy ja nuori arvioidaan koulukuntoiseksi, kunnalla on velvollisuus osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa. Jos arvioidaan, että nuori ei ole koulukuntoinen, häntä ohjataan tarvittaessa hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä.

Asuinkunnan tehtävänä on vastaavalla tavalla koulutuksen järjestäjän tekemän ilmoituksen perusteella ohjata myös niitä oppivelvollisia, jotka ovat keskeyttäneet toisen asteen opintonsa ja joilla ei ole uutta opiskelupaikkaa. Jos oppivelvollinen ei ohjauksen jälkeen ole saanut opiskelupaikkaa, viimesijaisena vaihtoehtona asuinkunnan tehtävänä on osoittaa opiskelupaikka.

Oppivelvollisuuden laajentumisesta johtuva ohjauksen tehostamistarve- ja velvoite edellyttävät lisäresursseja erityisesti oppilaanohjaukseen. Nivelvaiheen oppilaanohjaaja (NOPO) voisi ottaa perusopetuksen päättäneiden jatko-ohjauksen vastattavakseen (mm. Valpas-järjestelmän vastuuhenkilö). NOPO vastaisi perusopetuksen jälkeiset opintonsa keskeyttäneiden nuorten siirtymisestä 2.asteen opintoihin. Ko. tehtävään kuuluu jatko-opintomahdollisuuksien kartoittamista, yhteistyötahojen kanssa neuvottelua ja henkilökohtaista ohjausta nuoren tukemiseksi opintoihin siirtymisessä tai keskeytyneiden opintojen jatkamisessa.

Uuden oppivelvollisuuslain tavoitteena on, että kaikki nuoret jatkavat opintojaan peruskoulun jälkeen ja saavat tarvittavan määrän oppilaanohjausta. Uuden haasteen perusopetuksen oppilaanohjauksen resurssiin tuo lain mukanaan tuoma velvoite antaa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta sitä tarvitseville oppilaille. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on yksilöllistä oppilaanohjausta ja opiskelun tukea, jota oppilaanohjaaja, opettaja ja erityisopettaja voivat tarjota havaitun tarpeen perusteella, esimerkiksi koulunkäynnin motivoinnin, jatko-opinto- ja urasuunnitelmien lisätuen tai muun arvioidun tarpeen nojalla. NOPO vapauttaa koulun nykyisten oppilaanohjaajille resurssia suunnattavaksi tehostettuun henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen. Nykyisellään henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen käytettävissä oleva resurssi on pieni ja se ei tule riittämään lain edellyttämän tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen kaikille sitä tarvitseville oppilaille.

Erityisen haasteen Muhoksella oppivelvollisuuden jatkuminen muodostaa Oulujoen perhekodille sijoitettujen nuorten osalta. Kohtalaisen suuri määrä perhekodeille sijoitetuista nuorista joko keskeyttää jatko-opinnot tai ei aloita opintoja lainkaan. Kuluvan vuoden alkuun asti em. nuoria on tuettu mm. Ohjaamon ja Mahiksen järjestämällä toiminnoilla. Em. tahot eivät järjestä jatko-opintoja, joten oppivelvollisuuslain muutoksen myötä sijoitettujen nuorten jatko perusopetuksen jälkeen siirtyi asuinkunnan vastattavaksi. Tämän hetken arvion mukaan erityisesti sijoitettujen nuorten jatko-opintojen järjestäminen työllistäisi NOPOa. Olisikin tarkoituksenmukaista, että NOPO vastaisi em. nuorten oppilaanohjauksesta jo perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 aikana, jolloin tuki 2.asteen opintoihin siirtymisessä olisi mahdollisimman katkotonta ja nuorten erityistarpeet huomioon ottavaa. Vastaavasti Muhoksen yläkoulun pienryhmiin sijoitettujen oppilaiden oppilaanohjausta voitaisiin tehostaa hyödyntämällä NOPO:n työpanosta.

Nivelvaiheen oppilaanohjaajan tehtävä aiheuttaa lisäkustannuksia, mutta valtion taholta on luvattu, että uudet tehtävät korvataan kunnille sataprosenttisena valtionosuutena.

TOIMIALAJOHTAJAN ESITYS: Hyvinvointilautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle määräaikaisen nivelvaiheen oppilaanohjaajan viran perustamista ajalle 1.8.2021-31.7.2022. Oppilaanohjaajan viran kelpoisuusvaatimukset määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta annetun asetuksen (986/1998) mukaisesti. Määräaikainen virka täytetään 1.8.2021 - 31.7.2022

kuuden kuukauden koeajalla. Palkkaus määräytyy OVTES:n mukaan.

Perustettavan määräaikaisen nivelvaiheen oppilaanohjaajan viran esimiehenä toimii Muhoksen yläkoulun rehtori ja viran sijoituspaikka on virkasuhteen alussa Muhoksen yläkoulu.

Lisäksi hyvinvointilautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle 23 500 euron lisämäärärahan myöntämistä hyvinvointipalveluiden vuoden 2021 talousarvioon oppilaanohjaajan palkkamäärärahoihin yläkoulun kustannuspaikkaan (3250).

KÄSITTELY: Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksen alussa Muhoksen yläkoulun rehtori oli selostamassa asiaa. Toimialajohtaja esitteli asiaa lautakunnalle.

PÄÄTÖS: Hyvinvointilautakunta hyväksyi toimialajohtajan esityksen yksimielisesti.
